



Sporočilo strankam in listam, ki se potegujejo za vstop v parlament na predčasnih volitvah

Urejanje prostora je v vsaki družbi odraz uveljavljenih razmerij, vrednot in pravnega reda. Tudi v Sloveniji je tako in stanje je kritično.

Kljub izjemno zapleteni in zahtevni prostorski in okoljski zakonodaji, ali pa ravno zaradi nje, se pri nas še širi razpršena gradnja in še naprej se v prostoru pojavljajo tudi nelegalne gradnje. Popustljivost do take gradnje je izjemna, še danes niso zastarale nelegalne gradnje zgrajene od leta 1967 naprej, rušitve in zaustavitve gradenj pa so izjema. Mediji javnost obveščajo o malverzacijah z zemljišči in o špekulativnih nakupih kmetijskih zemljišč, ki jih neustrezna zemljiška politika še spodbuja. Javni in zasebni investitorji opozarjajo, da so postopki za pridobitev gradbenih dovoljenj predolgi, politika pa vztrajno obljublja poenostavljanje in krajšanje postopkov, ne da bi te obljube podprla z ugotovitvami o razlogih za zapletenost in dolgotrajnost postopkov. Ob vseh možnih priložnostih se govori o trajnostni razvojni paradigmi, ki pa ostaja prazna parola in se v praksi komajda kje tudi uveljavlja. Razmere na področju urejanja prostora državljani zaznavamo na več ravneh, skozi dostopnost do stanovanj, urejenost javnega potniškega prometa in delovanje druge javne infrastrukture, skozi splošno kakovost bivanja in okolja ter skozi možnosti za ustvarjalno in produktivno delo. Razmere specifično občutita gospodarstvo in kmetijstvo. Strokovna javnost opozarja na razmere, ki se odražajo v prostoru, v kakovosti poselitve, arhitekture in kulturne krajine in v vsakdanji, vse bolj neobvladljivi praksi prostorskega načrtovanja.

Strokovnjaki, povezani v skupini Odgovorno do prostora! pred letošnjimi izrednimi volitvami zato opozarjamo:

- da so v urejanju prostora nujno potrebne korenite spremembe, da so cilji trajnostnega razvoja in racionalne rabe prostora dosegljivi le z vztrajnim, strokovnim, odprtim in učinkovitim usklajevanjem interesov v prostoru, ne pa z normiranjem, prepovedmi ter zagovarjanjem posameznih, sektorskih ali zasebnih interesov in
- da je zožitev problemov urejanja prostora na vprašanja dovoljevanja gradnje ni ustrezna in je dolgoročno tudi narodnogospodarsko škodljiva.

V stroki smo že vrsto let javno kritični do stanja na področju urejanja prostora in še posebej do očitno nepretehtanih obljub o skrajševanju postopkov in odpravljanju administrativnih ovir. Priča smo jim tudi v predvolilnem obdobju in osnovane so na napačnih predpostavkah in brez poglobljene analize, ilustrirajo jih izjave o združevanju ministrstev in o ukinitvah nekaterih služb ali skrajševanju postopkov za pridobitev gradbenega dovoljenja. Do združevanja smo skeptični, ker samo po sebi ne prinese nujno niti racionalizacije dela ali stroškov niti boljšega usklajevanja med resorji, niti hitrejšega odločanja. Nasprotno, usklajevanje med resorji lahko z združevanjem celo postane manj transparentno in bolj podvrženo igri interesov. Od politike pričakujemo, da bo probleme v sistemu končno priznala, jih s pomočjo relevantnih nosilcev znanja, izkušenih predstavnikov stroke proučila v vsej razsežnosti njihovega pojava, in nato ustrezno ukrepala.

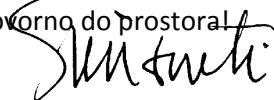
V skupini Odgovorno do prostora! lahko po dveh letih doslednega spremljanja zakonskih sprememb in različnih drugih programov in dokumentov z gotovostjo trdimo, da spremembe zakonodaje, zlasti tiste, ki ne nastanejo na podlagi strokovno pretehtanih ugotovitev, ne dajejo pričakovanih rezultatov. Menimo tudi, da v slovenski politiki prevladujeta nerazumevanje namena in pomena urejanja prostora kot javne dobrine in javnega interesa ter vpetosti prostorske dimenzije v razvojne odločitve družbe. Zaradi tega prevladuje preveč poenostavljen pogled na sistem urejanja prostora v celoti. Po dveh desetletjih družbeno gospodarske preobrazbe je zato urejanje prostora razgrajeno na ozke sektorske politike in ukrepe, pretirano normirano in neusklajeno s strokovnimi normami in znanji, ki se uveljavljajo v razvitem svetu. Slovenija - država, gospodarstvo in prebivalci - smo kljub deklarativni zavezi trajnostnemu razvoju dejansko vse manj učinkoviti pri implementaciji razvojnih ciljev in črpanju mednarodnih razvojnih sredstev ter zato nepripravljeni za spopadanje s podnebnimi spremembami in drugimi izzivi trajnostnega razvoja, kot so vprašanja demografskega razvoja in delovne sile, rast cen energije in njeno zagotavljanje.

Zbrani v skupini Odgovorno do prostora od nove vlade pričakujemo :

- 1 izdelavo **ocene stanja v prostoru** in vzpostavitev sistema stalnega spremljanja stanja v prostoru;
- 2 izdelavo multidisciplinarne **analize sistema urejanja prostora** in zagotovitev doslednega vrednotenja prostorskih razsežnosti razvojnih programov in politik na ravni države;
- 3 vzpostavitev **službe za urejanje prostora** na ravni Vlade RS (načrtovanje, gradnja, varstva, raba, vzdrževanje in prenova vseh sestavin prostora);
- 4 uvedbo **stalnega javnega poročanja** o vseh vidikih urejanja prostora ter zagotovitev formalnih in drugih (finance, znanje, čas) pogojev za bolj **učinkovito vključevanje javnosti v zadeve s področja urejanja prostora**;
- 5 podporo **razvojno raziskovalnemu delu in povečevanju znanja na področju urejanja prostora**;
- 6 ureditev **zakonodajnega okvira** in zagotovitev tekočega izvajanja postopkov sistemu urejanja prostora.

Pripravljeni na sodelovanje vas lepo pozdravljamo!

Mag. Maja Simoneti, udika, Inštitut za politike prostora
Koordinatorica Odgovorno do prostora!



Zapis je rezultat dela skupine Odgovorno do prostora, ki že dve letu spremlja razmere v urejanju prostora in si s sodelovanjem konstruktivno prizadeva za spremembe v urejanju prostora.

Odgovorno do prostora! združuje posameznike in predstavnike: Zbornice za arhitekturo in prostor Slovenije, Inštituta za politike prostora, Inženirske zbornice Slovenije, petih fakultet Univerze v Ljubljani: Fakultete za gradbeništvo in geodezijo, Fakultete za arhitekturo - Katedre za urbanizem, Biotehniške fakultete – Oddelka za krajinsko arhitekturo, Filozofske fakultete – Oddelka za geografijo, Fakultete za družbene vede, Zveze geodetov Slovenije, Društva krajinskih arhitektov Slovenije, Društva urbanistov in prostorskih planerjev Slovenije, Zveze geodetov Slovenije, Znanstveno raziskovalnega središča Univerze na Primorskem in Zavoda za prostorsko kulturo Trajekt.

Posredovano:

- naslovom vseh strank in list, ki kandidirajo na predčasnih volitvah 2011
- mediji
- partnerjem Odgovorno do prostora!